

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 15.4.2008
KOM(2008) 192 endelig

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

Opbygningen af det indre marked for gas og elektricitet

[SEK(2008) 460]

DA

DA

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

Opbygningen af det indre marked for gas og elektricitet

A. BAGGRUND

Energiforsyningerne får stadig større betydning for væksten og konkurrenceevnen i Europa. Pålidelige energiydelser, til priser som både erhvervslivet og husholdningerne kan acceptere, er fortsat en nøgelfaktor i den sociale og økonomiske udvikling. Et velfungerende indre energimarked er nødvendigt, hvis Europa skal kunne imødegå alle de tre udfordringer på energiområdet: konkurrenceevne, bæredygtighed og forsyningssikkerhed.

Det sidste skridt på vejen til konkurrence på energimarkederne blev taget den 1. juli 2007 med den fulde åbning af de nationale detailmarkeder. Juridisk set kan alle forbrugere i Europa nu vælge deres leverandører og drage fordel af konkurrencen.

Denne rapport viser imidlertid, at markedsintegrationen i praksis stadig langt fra er vellykket. Med meget få undtagelser er el- og gasmarkederne i EU stadig nationale set fra en økonomisk synsvinkel, og konkurrencen er begrænset.

I denne rapport fokuseres der på, at de problemer, som Kommissionen i 2006/2007 påpegede i situationsrapporten og i sektorundersøgelsen af de europæiske el- og gasmarkeder, stadig ikke er løst. Ikke alle manglerne kan afhjælpes inden for de gældende rammer: bedre lovbestemmelser er påkrævet.

B. UDVIKLINGEN PÅ CENTRALE OMRÅDER, RESTERENDE MANGLER

1. Gennemførelse af lovgivningen

Alle medlemsstater¹ har overholdt fristen den 1. juli 2007 for fuld åbning af deres gas- og elmarkeder². Men da åbne markedssegmenter eksisterer side om side med regulering af priserne for slutbrugerforsyning, er der kommet begrænsninger i den frie og lige konkurrence.

Mere end tre år efter fristen for gennemførelse, som var juli 2004, har nogle medlemsstater stadig ikke gennemført el- og gasdirektivernes retlige krav korrekt³. Det er især tilfældet inden for centrale områder af markedsliberaliseringen, som f.eks. myndighedstilsyn, adskillelse og regulerede forsyningstariffer samt oplysninger om forsyningspligt.

Lovgivningen tildeler de regulerende myndigheder en central rolle i overvågningen af, om netoperatørerne opfylder deres forpligtelser. ERGEG⁴ er vigtig for samordningen af overvågningen på nationalt plan og dermed for harmoniseringen af kontrollen med efterlevelse. ERGEG⁵ har i 2007 holdt øje med gennemførelsen af forordningerne for el⁶ og gas⁷ og

---

¹ Hvis de ikke er omfattet af undtagelser.

² Teknisk bilag (TB), afsnit 1.

³ TB, afsnit 1.

⁴ Gruppen af Europæiske Tilsynsmyndigheder for Elektricitet og Gas, nedsat ved Kommissionens afgørelse og 2003/796 /EF af 11. november 2003.

⁵ Se www.ergge.org.

⁶ Forordning (EF) nr. 1228/2003.

konstateret, at der er mangler på områder af central betydning for udviklingen af likvide markeder, f.eks. gennemskuelighed og allokering af primær kapacitet. Cirka 15 % af de europæiske gas-TSO'er opfylder ikke gennemskuelighedskravene. Omkring en tredjedel af TSO'erne offentliggør ikke tal for de faktiske historiske transportstrømme, kapacitetsudnyttelsen og de lovpligtige prognoser for ledig kapacitet. Og omkring en tredjedel af de TSO'er, der udnytter særreglen for under tre transportkunder⁸, offentliggør ikke de forlangte samlede tal, og næsten 85 % af TSO'erne benytter undtagelsen uden den nødvendige myndighedsgodkendelse.

Indberetningen af markedsindikatorer, som er medlemsstaternes ansvar, er generelt utilstrækkelig. F.eks. kan kun 30 % af de nationale tilsynsmyndigheder oplyse omfanget af leverandørskift for kategorierne industri, små og mellemstore virksomheder og husholdninger.

2. Markedsintegration

Markederne er stadig ikke tilstrækkelig integrerede. Det viser sig eksempelvis ved prisforskelle, regionale monopoler og vedvarende overbelastning af forbindelser over grænserne mellem medlemsstater.

På et velintegreret marked vil konkurrencen holde priserne på nogenlunde samme niveau i medlemsstater eller regioner, der grænser op til hinanden. For industrielle el-kunder begynder energipriserne at konvergere i de centrale og nordvestlige områder i EU, men i nogle tilfælde er der stadig forskelle på næsten 100 %⁹. En mere effektiv udnyttelse af infrastrukturen har ført til en vis forbedring af forholdet mellem elpriser, navnlig mellem regionen Nederlandene/Belgien/Østrig/Frankrig/Tyskland og det nordiske marked.

Handel over grænserne er det vigtigste middel til at udsætte priserne for pres fra konkurrencen. Da forudsætningen for en sådan handel er, at nettet har tilstrækkelig kapacitet, må de vedvarende flaskehalse i gas- og infrastrukturen elimineres. I fem medlemsstater udgør sammenkoblingskapaciteten for elektricitet under 10 % af den samlede installerede kapacitet. I yderligere 10 medlemsstater ligger den mellem 10 og 30 %. Set fra et europæisk perspektiv er kapacitetsudbygningen afgørende betinget af, at investeringsplanlægningen og afprøvningen af markedet samordnes. Det er absolut positivt, at der er taget frivillige skridt inden for de regionale initiativer, som fremmes af Kommissionen og får operationel støtte af ERGEG¹⁰ (f.eks. samordnede efterspørgselsundersøgelser på Den Iberiske Halvø, en regional analyse af transport- og lagerinvesteringer i den sydøstlige gasregion). Men frivillige ordninger kan ikke give tilstrækkelig sikkerhed for, at markedets efterspørgsel kan imødekommes.

Netoperatøernes manglende uafhængighed hindrer stadig tilstrækkelige investeringer. Erfaringerne viser, at i tilfælde, hvor etablerede nationale virksomheder har aktier i transportnet på deres markeder, hindrer deres interesse i at begrænse konkurrencen på deres nationale marked ofte, at tilførselskapaciteten udvides. Analyserne viser, hvordan korrekt adskillelse hænger sammen med investeringsomfanget. Ejendomsretligt adskilte TSO'er har geninvesteret omkring dobbelt så stor en andel af deres indtægter fra overbelastningsafgifter

---

⁷ Forordning (EF) nr. 1775/2005.

⁸ Regel, der tillader TSO'erne at offentliggøre færre data, når under tre transportkunder er aktive på det relevante punkt i nettet; se artikel 6, stk. 5, i forordning (EF) nr. 1775/2005.

⁹ TB, afsnit 5.

¹⁰ www.ergg.org.

som vertikalt integrerede TSO'er, og når der er gået tre-fire år efter en ejendomsretlig udskillelse, er investeringsniveauet mindst blevet fordoblet.

Det skal dog erkendes, at investeringsniveauerne også påvirkes af andre forhold, ikke mindst tarifreguleringen. Myndighederne bør tilrettelægge investeringsvenlige rammer, hvad der indebærer et stabilt reguleringssystem og rimelige incitamentter til investering samt et integreret marked, herunder også, men ikke kun, med sigte på tarifnedsættelser. Regulering ved hjælp af incitamentter er endnu ikke tilstrækkelig udviklet.

Forskelle mellem medlemsstaternes retsfor skrifter er stadig en hindring for markedsintegrationen. F.eks. har forskellige nationale retsregler blokeret for et påtænkt forsøg med samordnet auktionssalg af gaskapacitet i den nordvestlige gasregion¹¹. Der er brug for mere støtte fra medlemsstaterne til bestræbelserne på at overvinde disse hindringer.

En infrastruktur, der i og for sig er stor nok, giver ikke fuldt udbytte, medmindre markedsdeltagerne får lige adgang til kapaciteten på vilkår, der fremmer handel. Differentieret behandling af indenlandske og grænseoverskridende transmissionsydelse må ses som afgørende for ligebehandlingen af brugerne og for foreneligheden med gældende (og foreslåede) forskrifter. Samtidig må kapacitetssystemerne nærme sig den størst mulige fleksibilitet, hvad der bedst opnås i et afkoblet entry-exit-system.

Udviklingen på regionalt plan

Der er iværksat bilaterale og multilaterale projekter for bedre integration på tværs af grænserne, f.eks. de regionale initiativer, der drives frem af ERGEG, det mellemstatslige femkantsamarbejde i Nordvesteuropa (Pentalateral Forum) og MIBEL/MIGAS for de iberiske lande. I modsætning til andre initiativer fremmer Energifællesskabet det regionale samarbejde på et juridisk bindende grundlag.

Disse projekter er med til at udvikle bedste praksis. Eksempelvis har ERGEG's regionale initiativer arbejdet med samordnet kapacitetsallokering på tværs af grænserne på de nordvesteuropæiske gasmarkeder, samordnet efterspørgselsanalyse og investeringsplanlægning på de iberiske og sydøsteuropæiske gasmarkeder¹², myndighedssamarbejde om harmoniserede beslutningsprocesser over grænserne og bedre gennemsækelighed. I 2006 kobledede Frankrig, Belgien og Nederlandene deres elmarkeder sammen ved hjælp af en mekanisme for kapacitetsfordeling, der sikrede, at energistrømmene gik den rigtige vej i forhold til spotpriserne; det gav dramatisk øget effektivitet i lastfordelingen inden for regionens elproduktion. For femkantsamarbejdet om elektricitet er det lykkedes at enes om en mekanisme for grænseoverskridende kapacitetsallokering baseret på energistrømmene i hele regionen. På gasområdet er arbejdet sat i gang for nylig, og det forventes at fokusere på juridisk betingede flaskehalse og forsyningsikkerhed. I november 2007 oprettede Republikken Irland og Nordirland et fælles engrosmarked for elektricitet. Der arbejdes på at etablere et gasmarked.

Den regionale fremgangsmåde giver mulighed for at tage hensyn til forskellige grader af markedsudvikling på baggrund af det fælles mål om at etablere enhedsmarkedet.

---

¹¹ UK, NL, B, F, IRL, DE, DK, SV, N-IRL, Norge (observatør).

¹² AT, CZ, GR, H, IT, PL, SK, SI.

3. Koncentration og konsolidering

På nationalt plan er markederne stadig præget af en høj grad af koncentration. Dertil kommer, at de etablerede virksomheder kontrollerer de vigtigste infrastrukturanlæg, og det giver dem endnu mere magt over markedet.

Mellem 2005 og midten af 2007 steg antallet af uafhængige forsyningsvirksomheder på elmarkedet med 40 % i de medlemsstater, hvor oplysningerne herom forelå. I gasbranchen steg antallet kun i en fjerdedel af medlemsstaterne. I Frankrig, Italien, Polen og Nederlandene var stigningen dog på 50 % eller mere (10 til 15 forsyningsvirksomheder i Frankrig, 0 til 75 i Polen, 8 til 20 i Nederlandene, 123 til 182 (2006) i Italien). I 7 af 21 medlemsstater er der ingen uafhængig forsyningsvirksomhed på det nationale gasmarked. For elmarkederne er der kun indberetning om en sådan situation i Cypern, men fra 15 medlemsstater foreligger der ingen tal om det.

Detailmarkederne er endnu kun svagt udviklet, og det skyldes mest, at nytilkomne virksomheder har svært ved at få adgang til gasleverancer. Selv på det mest udviklede marked - det britiske - domineres konkurrencekræfterne af gasproducenterne. Det har stadig afgørende betydning for både konkurrencen og forsyningsikkerheden, om man kan få nye virksomheder ind i forsyningsleddet. LNG spiller en stor rolle.

Ved siden af de stærkt koncentrerede nationale markeder fortsætter tendensen til konsolidering og koncentration. Det betyder ikke nødvendigvis, at konkurrencen begrænses, hvis blot de aktører, der kommer ud af fusioner og overtagelser, handler på et reelt konkurrencemæssigt grundlag. Staterne, de nationale tilsynsmyndigheder og konkurrencemyndighederne bør aktivt tilrettelægge rammevilkår, der fremtvinger en konkurrencebaseret adfærd, når markedsstrukturerne ikke forventes at frembringe den af sig selv; det kan for eksempel ske ved frigivelse af kapacitet, programmer for frigivelse af gas og strenge gennemskuelighedskrav.

4. Prisudvikling

I EU-15 har el-kunderne sparet i alt omkring 60 mia. EUR i perioden 1998 til 2004 på grund af liberaliseringen af el-sektoren. Disse besparelser opvejes delvis af prisstigninger i senere perioder. Gaspriserne i EU-27 er steget i takt med olieprisen. For erhvervsbrugere steg priserne med gennemsnitligt 35 % mellem 2005 og 2006 og yderligere 12 % i 2007. For husholdningerne var den samlede stigning fra 2005 til 2007 af en tilsvarende størrelsesorden, omend de største stigninger hovedsagelig fandt sted i 2007¹³.

Den udvikling er der flere årsager til: Da konkurrencen stadig er begrænset, er det nedadgående pres på priserne tilsvarende svagt. Dertil kommer, at priserne afspejler generelle udviklingslinjer, ikke mindst i olieprisen, der steg med over 50 % mellem 2005 og 2007. Da gaspriserne følger oliepriserne, og gas i stigende omfang bruges i elproduktionen, påvirker olieprisstigningerne både prisen på gas og elektricitet.

Samtidig er der tegn på, at netoperatøernes uafhængighed påvirker priserne positivt, fordi den fremmer effektiviteten i nettet, gør det lettere for tredjeparter at få adgang til nettet og bidrager til større tillid på markedet. Siden åbningen af markedet i 1998 har medlemsstater med ejendomsretligt udskilte TSO'er haft en mere positiv prisudvikling end medlemsstater, hvor TSO'erne var og stadig er forbundet med forsyningselskaberne.

---

¹³ Eurostat, tal fra 1. januar hvert år.

5. Netoperatørernes uafhængighed

Det er stadig ikke alle medlemsstater, der har gennemført kravet om funktionel adskillelse effektivt¹⁴. Det gælder både el- og gassektoren og både transmissions- og distributionssystemoperatører. I nogle medlemsstater er man gået længere med adskillelsen, end de nuværende bestemmelser kræver. I elsektoren har cirka halvdelen af medlemsstaterne ejendomsretligt udskilte netoperatører, i gassektoren er det tilfældet i syv¹⁵.

På distributionsniveauet gør medlemsstaterne i vidt omfang brug af undtagelserne: halvdelen af medlemsstaterne fritager DSO'er med under 100.000 kunder fra reglernes krav om adskillelse, både for el og gas¹⁶.

Netoperatørernes utilstrækkelige uafhængighed afspejler sig i underinvestering i netkapacitet, og særlig i utilstrækkelig kapacitet i forbindelserne over grænserne. Retlig adskillelse har ikke været nok til at neutralisere denne virkning.

6. Effektiv myndighedsregulering

Selvom el- og gasdirektiverne forlanger, at de regulerende myndigheder skal have et minimumssæt af beføjelser, er beføjelsernes omfang på hver side af en grænse ikke blevet mere lige. I nogle medlemsstater er beføjelserne fordelt mellem flere regulerende myndigheder på nationalt og regionalt plan, herunder konkurrencemyndigheden og/eller ministeriet. Det virker alt sammen hen imod usammenhængende regulering. Myndighedstilsyn med engros- og detailmarkederne findes knap i nogen medlemsstat.

Manglende overholdelse af EU-lovgivningen mødes ofte med utilstrækkelige eller ineffektive sanktioner i den nationale lovgivning. Samtidig gør ERGEG's overvågningsrapporter om gennemførelsen af den gældende lovgivning det klart, at myndighederne ikke går højt nok op i at udnytte de beføjelser, de har, til aktivt at tilskynde til gennemførelse af lovkravene. Eksempelvis viste en ERGEG-rapport til det 14. møde i Madrid-forummet kun ét tilfælde, hvor en regulerende myndighed udnyttede sine beføjelser til at ikende en TSO, der ikke opfyldte lovkravene, sanktioner.

Markedsintegrationen har et sådant omfang, at myndighedsafgørelserne simpelthen må harmoniseres på tværs af grænserne. ERGEG og de europæiske lovgivningsfora for el- og gasområdet ("Firenze-forummet"/"Madrid-forummet") bidrager utvivlsomt til denne proces ved at lade drøftelser udfolde sig om løsningen af praktiske problemer og om, hvilke løsninger der er bedste praksis. Men "reguleringskløften" er stadig en hindring for samordnede beslutningsprocesser på tværs af grænserne, og den kan ikke overvindes med den nuværende model for frivilligt samarbejde i ERGEG.

---

¹⁴ Under ERGEG's offentlige høring om retningslinjer for funktionel adskillelse var der eksempelvis TSO'er, der pegede på, at der var behov for at inddrage dem, der administrerer el- og gasnettene, i ledelsen af integrerede selskaber, og endda for, at de skulle have incitament, der afhang af succes'en for det integrerede selskab som helhed. Se bemærkninger hertil på www.ergreg.org – Public Consultations – Energy – GGP Functional Unbundling.

¹⁵ TB, afsnit 7.

¹⁶ TB, afsnit 7.

7. Kundeforhold

Kundereaktioner - leverandørskift

I Spanien og Portugal, i Tjekkiet og i de nordiske lande udskiftes el-leverandører i vidt omfang, og i Tyskland, Østrig og Luxembourg ligger især store industrikunder over gennemsnittet. I de fleste andre lande er der årligt kun omkring eller under 1 % af husholdningerne, der skifter leverandør. For gas er billedet nogenlunde det samme, bortset fra at Italien hører til dem, der præsterer over 1 %. Mens antallet af leverandørskift bliver ved med at stige for de større kunder, har de fleste små virksomheder og husholdningerne stadig begrænsede muligheder for at udøve deres ret til at vælge.

Omfanget af tilbøjeligheden til at skifte leverandør er ikke den eneste indikator for, om konkurrencen fungerer på detailmarkederne. Ofte er der ingen konkurrerende tilbud at få, ellers også er de for ens til, at der reelt er noget at vælge imellem. Medlemsstaterne og de nationale regulerende myndigheder må sørge for, at der findes enkle og gennemskuelige procedurer for leverandørskift, så kunderne får den tryghed de har behov for. Dertil kommer, at konkurrencen forvrides af regulerede forsyningstariffer.

Ydelsernes kvalitet

Liberalisering af markeder sigter typisk mod at stille forbrugerne bedre. Muligheden af at vælge leverandør og det deraf følgende konkurrencemæssige pres fører til bedre overensstemmelse mellem udbuddet af ydelser og brugernes efterspørgsel. Gas- og eldirektiverne lægger tydeligt vægt på forbrugernes rettigheder. Undersøgelser har vist, at forbrugerne gennemgående er rimeligt tilfredse med el- og gasforsyningskvaliteten¹⁷. Bekymringen for, at indførelsen af konkurrence ville føre til ringere ydelser eller problemer med hensyn til tjenester, der er omfattet af forsyningspligt, har vist sig at være ubegrundet.

For at få udbytte af liberaliseringen skal man have adgang til energiforsyninger. Analyser¹⁸ viser, at et meget stort flertal af slutbrugerne i Europa har let adgang til el og gas - gennemsnittet for EU-27 stiger til 93 % i elsektoren, hvor der ingen alternativer er, og 72 % i gassektoren, hvor der ofte er alternativer. I gennemsnit anser to tredjedele (66 %) af EU's borgere elpriserne for overkommelige; for gas gælder et tilsvarende tal. Ingen af sektorerne udviser signifikante variationer mellem sociale grupper eller mellem resultaterne for EU-15 og EU-27¹⁹.

Regulerede priser

Det er meget almindeligt blandt EU's medlemsstater at operere med åbne markeder og regulerede energipriser på en gang: det findes på en tredjedel af gasmarkederne på mindst ét markedssegment og på over halvdelen af elmarkederne. I de fleste medlemsstater med prisregulering er det ikke kun for små kunder, reguleringen gælder - alle kundesegmenter kan få forsyninger til regulerede priser²⁰.

---

¹⁷ Eurobarometer, Prices and quality of services of general interest (priserne på og kvaliteten af forsyningspligttydelser), september 2005. Forbrugertilfredshedsundersøgelse 2007: http://ec.europa.eu/consumers/cons_int/serv_gen/cons_satisf/consumer_service_finrep_en.pdf.

¹⁸ Eurobarometer, Services of General Interest – kapitel 1.4-1.5, juli 2007.

¹⁹ Eurobarometer, Services of General Interest – kapitel 3.1, juli 2007.

²⁰ ERGEG, Status review on end-user price regulation, 14.6.2007 (Ref.: E07-CPR-08-04), [ww.ergeg.org](http://www.ergeg.org).

De negative virkninger af regulerede priser vækker fortsat bekymring. De fører straks til forvriddning af konkurrencen og mindsker likviditeten på engrosmarkederne. På længere sigt sender regulerede priser forkerte prissignaler til investorerne og hæmmer dermed opbygningen af ny infrastruktur. Ved at fastsætte et prisniveau, der ikke giver nye aktører på markedet mulighed for at levere til priser, der dækker omkostningerne, indfører prisreguleringen en barriere for alternative forsyningsvirksomheders adgang til markedet og er dermed en direkte trussel mod forsynings sikkerheden. F.eks. har elbørsen på det franske marked oplyst, at de regulerede energipriser hindrer den i at sætte en markedsreferencepris. Forbrugerbeskyttelsen bør varetages med egne virkemidler, ikke med instrumenter, der spiller en rolle for konkurrencen.

C. FORSYNINGSSIKKERHED

Ifølge rapporterne fra gruppen af europæiske eltransmissionssystemoperatører (ETSO) og de europæiske gastransmissionssystemoperatører (Gas Infrastructure Europe, GIE) om sommer- og vinterudsigterne for elsektoren i Europa er der ingen særlig risiko for underforsyning med elektricitet på mellemlangt sigt. Rapporterne sammenfatter de nationale og regionale udsigter for elbalancen, hvor produktionen ses i forhold til spidslastefterspørgslen. Rapporterne vurderer de sammenkoblede systemers samlede tilstrækkelighed. Under ekstreme forhold, som f.eks. lave eller meget høje temperaturer eller under gasforsyningskriser, kommer elsystemerne imidlertid under hårdere belastning, især hvis der også er kritiske forhold i nabolandene i samme periode.

Tilvejebringelse af tilstrækkelig transportkapacitet er stadig afgørende, ikke blot for konkurrencens udviklingsmuligheder, men også for forsynings sikkerheden. Særlig hvad angår gas, bliver EU stadig mere importafhængig²¹. De hjemlige gasreserver svinder, og gasforbruget på verdensplan forventes at stige stærkt; i den situation får muligheden af at hente gas mange steder fra og ad mange kanaler central betydning for, om det bliver muligt at mindske afhængigheden af de tre lande, der i dag er de største kilder til gas via rørledninger. De stigende gaspriser betyder også, at LNG får større betydning for diversificeringen.

El- og gasnettene er rygraden i et velfungerende europæisk marked. Der er stadig hindringer for færdiggørelsen af de allerede udpegede, højt prioriterede projekter. Der er udset koordinatører for de projekter, der har fået betegnelsen 'af europæisk interesse' og samtidig møder forsinkelser eller vanskeligheder med gennemførelsen. Det drejer sig om følgende projekter: 1) el-forbindelsen mellem Tyskland, Polen og Litauen, 2) forbindelserne til havmølleparker i Nordeuropa, 3) sammenkobling mellem Frankrig og Spanien og 4) Nabucco-gasledningen.

For elektricitet er importafhængigheden mindre. Produktionen kan bygge på hjemlige ressourcer, herunder vedvarende energikilder, og på brændsel, som kan fås mange steder på verdensmarkedet (f.eks. kul). Men elproduktionen bygger i stigende grad på gas, hvoraf en stor del importeres. Derudover står infrastrukturinvestorerne over for nye udfordringer. Elsystemet bliver afhængigt af gasinfrastrukturen. Investeringer i vedvarende energi (vind, f.eks.) forudsætter stor kapacitet i transportinfrastrukturen, så systemet kan tilpasses til dårlig balance i kapacitetsudnyttelsen.

Efter den kolde vinter 2005-6 påtog nogle lande sig at opbygge gaslagre og maksimere udnyttelsen af importkapaciteten. F.eks. indførte Italien kontrakter med den klausul, at transportkunderne kunne fravælge transportkapacitet for at øge den fysiske udnyttelse af

---

²¹ TB, afsnit 8.

kapaciteten. I slutningen af 2006 og i 2007 opstod der et lille gasoverskud, som gjorde det muligt at øge gashandelen, hvad der skaffede gashandelspladserne nogen likviditet. Det står endnu ikke klart, om dette vil danne grundlag for en positiv og dynamisk markedsudvikling i fremtiden.

EU kan ikke nøjes med at fokusere på den strategiske dimension af energiforbindelserne med tredjelande, især leverandørlande, men må også holde sig for øje, hvor vigtigt det er at tilvejebringe en markedsstruktur, der giver leverandører og investorer mulighed for at få udbytte af et åbent marked og gnidningsfrie energistrømme. Det kræver i lige så høj grad en indsats fra Kommissionen, regeringerne og de regulerende myndigheder som fra netoperatørerne. En kritisk faktor er her forsinkelser i godkendelsen af investeringer. De udgør nu en betydelig risiko for forsyningssikkerheden og for udviklingen af det indre marked.

D. KONKLUSIONER

Trods visse opmuntrende forbedringer, især af den regionale samordning på tværs af grænserne, viser den samlede analyse af fremskridtene for det indre marked for el og naturgas, at der stadig er store hindringer for, at markedet kan fungere effektivt.

Her er det stadig afgørende, at EU-forskrifterne ikke er gennemført i tilstrækkelig grad. Kommissionen, medlemsstaterne, de regulerende myndigheder og energibranchen må gå sammen om at drive forbedringerne igennem:

- De nationale regulerende myndigheder må sideløbende have beføjelser, der gør det muligt for dem at sikre, at parterne følger forskrifterne.
- Myndighederne må på egen hånd tage ansvar for at tilskynde til gennemførelse af forskrifternes krav. Der er et helt klart behov for at harmonisere modeller for bedste praksis på reguleringsområdet, hvis det skal lykkes at nedbryde de praktiske barrierer for handel på tværs af grænserne. De regionale initiativer, som ERGEG driver frem, og andre tilsvarende projekter på regeringsniveau, er positive bidrag til denne proces.
- Energibranchen må kompromisløst overholde lovkravene. Gennemførelsen af de europæiske retsforskrifter er ikke til forhandling.
- Regulerede energipriser er stadig et væsentligt problem.

Hovedproblemerne på de forskellige områder er alle kendetegnet af, at de i væsentlig grad hæmmer udviklingen af et velfungerende indre marked for el og gas, og at dette ikke kan løses inden for rammerne af den eksisterende lovgivning. Kommissionen har derfor taget fat på manglerne i en lovgivningspakke, som den forelagde den 19. september 2007.